

GENERÁLNY SEKRETARIÁT SYNODY

Riadne všeobecné zhromaždenie synody biskupov

1. Kto sa zúčastňuje na riadnom všeobecnom zhromaždení synody biskupov?

Doteraz platné predpisy sa odvolávali na apoštolskú konštitúciu *Episcopalis communio*, ktorá pri definovaní toho, kto sú jeho členovia, odkazuje na kán. 346 CIC.

Kán. 346 – § 1. Synoda biskupov, ktorá sa schádza na riadne všeobecné zhromaždenie, pozostáva z členov, ktorých väčšinu tvoria biskupi, zvolení pre jednotlivé zhromaždenia konferenciami biskupov spôsobom, vymedzeným osobitným právom synody; iní sú poverení na základe toho istého práva; iných priamo vymenúva Rímsky veľkňaz; k nim sa pridávajú niektorí členovia klerických rehoľných inštitútov, zvolení podľa normy toho istého osobitného práva.

Z toho vyplýva nasledujúce zloženie:

- Predseda (Svätý Otec), ktorý menuje:
  - delegovaného predsedu/predsedov
  - generálneho relátora
  - osobitného sekretára/sekretárov

Za východné katolícke cirkvi

- patriarchovia, vyšší arcibiskupi, metropolití metropolitných cirkví *sui iuris* východných katolíckych cirkví alebo, v prípade prekážky, to môže byť biskup kompetentný vo veci, ktorá sa má riešiť, určený patriarchom, vyšším arcibiskupom, metropolitom metropolitnej cirkví *sui iuris*, so súhlasom synody biskupov alebo rady hierarchov cirkví, ktorej predsedajú;
- biskupi **zvolení*** synodou biskupov a radami hierarchov východných katolíckych cirkví.

Za biskupské konferencie

- biskupi **zvolení*** biskupskými konferenciami.

K nim sa pripájajú

- členovia riadnej rady generálneho sekretariátu synody;
- predstavitelia dikastérií rímskej kúrie, ktorí majú biskupskú hodnosť (t. j. [arci]biskupi), určení Rímskym veľkňazom;
- desiatí klerici patriaci do inštitútov zasväteného života, ktorých zvolili príslušné organizácie zastupujúce generálnych predstavených;
- ďalšie osoby menované Rímskym veľkňazom, medzi nimi tiež klerici, ktorí nie sú biskupmi.

2. Aké budú novinky na XVI. riadnom všeobecnom zhromaždení synody biskupov?

Aj platné predpisy pre XVI. riadne všeobecné zhromaždenie sa naďalej odvolávajú na apoštolskú konštitúciu *Episcopali communio*, s niektorými úpravami a novinkami, ktoré sa

týkajú zloženia zhromaždenia a typu účastníkov, ktoré sú odôvodnené v kontexte synodálneho procesu, avšak bez toho, aby sa zmenil biskupský charakter zhromaždenia.

1. zmena

Aj (arci)diecézy, ktoré nie sú súčasťou biskupskej konferencie, môžu zvoliť jedného biskupa;

2. zmena

Už nebudú prítomní desiat klerici patriaci do inštitútov zasväteného života, ktorých volia príslušné organizácie zastupujúce generálnych predstavených. Nahrádza ich päť rehoľníčok a päť rehoľníkov patriacich do inštitútov zasväteného života, ktorých volia príslušné organizácie zastupujúce generálnych predstavených. Ako **členovia** majú hlasovacie právo.

3. zmena

Už tam nebudú audítori, ale pribudlo ďalších **70 členov, ktorí nie sú biskupmi**, ale zastupujú ostatných veriacich Božieho ľudu (kňazi, zasvätené osoby, diakoni, veriaci laici) a pochádzajú z miestnych cirkví. Vyberá ich pápež zo zoznamu 140 osôb, ktoré určilo (ale nezvolilo) päť medzinárodných združení biskupských konferencií (CELAM, CCEE, SECAM, FABC, FCBCO), zhromaždenie patriarchov východných katolíckych cirkví a spoločne Konferencia katolíckych biskupov Spojených štátov amerických a Konferencia katolíckych biskupov Kanady (po 20 za každý z týchto cirkevných subjektov). Dodržiavalo sa územné rozdelenie prijaté pre slávenie kontinentálnych synodálnych zhromaždení. Je požiadavka, aby 50% z nich tvorili ženy a aby sa zaistila tiež prítomnosť mladých ľudí. Pri ich určovaní sa berie do úvahy nielen ich všeobecná kultúra a rozvážnosť, ale aj ich vedomosti, teoretické i praktické, ako aj ich účasť v rôznych funkciách na synodálnom procese. Ako **členovia** majú právo hlasovať.

Okrem toho treba spomenúť, že okrem spomínaných 70 členov, ktorí nie sú biskupmi, bude možné mať medzi členmi vymenovanými pápežom aj ďalších členov, ktorí nie sú biskupmi.

4. zmena

Zúčastnia sa na ňom zástupcovia dikastérií, ktorých určí Svätý Otec.

3. Ako sa uskutoční výber členov?

- Zvolených členov riadneho všeobecného zhromaždenia (ďalej len **zvolení***), ako aj ich náhradníkov volia na plenárnom zasadnutí a tajným hlasovaním príslušné synody biskupov, rady hierarchov východných katolíckych cirkví a biskupské konferencie.
- Tieto voľby sa vykonávajú podľa normy kán. 119, 1° CIC, a kán. 956, § 1 CCEO. Ak treba zvoliť viacerých členov, pre každú voľbu sa uskutoční osobitné hlasovanie.
- Päť rehoľníkov a rehoľníčok patriacich k inštitútom zasväteného života volia príslušné organizácie zastupujúce generálne predstavené (pre ženskú vetvu: UISG) a generálnych predstavených (pre mužskú vetvu: USG).
- 70 členov, ktorí nie sú biskupmi, určia medzinárodné združenia biskupských konferencií a zhromaždenie patriarchov východných katolíckych cirkví, ale nie sú volení.

4. Ako sa určí počet členov, ktorých treba zvoliť?

Počet členov, ktorí majú byť zvolení, sa určuje takto:

- za každú synodu biskupov alebo radu hierarchov východných katolíckych cirkví, ktorá má 26 až 50 členov, jeden zástupca (a jeden náhradník); ak má viac ako 50 členov, dvaja zástupcovia (a jeden náhradník);
- za každú biskupskú konferenciu s najviac 25 členmi jeden zástupca (a jeden náhradník); od 26 do 50 členov dvaja zástupcovia (a jeden náhradník); od 51 do 100 členov traja zástupcovia (a dvaja náhradníci); od 101 do 200 členov štyria zástupcovia (a dvaja náhradníci); s viac ako 200 členmi päť zástupcov (a traja náhradníci).

Okrem toho sa vyžaduje, aby

- sa pri voľbe biskupov prihliadalo nielen na ich všeobecnú kultúru a rozvážnosť, ale aj na ich teoretické a praktické znalosti predmetu, ktorým sa má zhromaždenie zaoberať;
- hlavy východných katolíckych cirkví a predsedovia biskupských konferencií oznámili mená zvolených generálnemu sekretárovi Generálneho sekretariátu synody prostredníctvom pápežského zástupcu príslušnej krajiny najmenej päť mesiacov pred otvorením zhromaždenia;
- v prípade ženskej aj mužskej vetvy predseda príslušného orgánu, ktorý zastupuje generálne predstavené a generálnych predstavených, priamo oznámi mená zvolených generálnemu sekretárovi Generálneho sekretariátu synody najmenej päť mesiacov pred otvorením zhromaždenia.

5. Ak bol niekto zvolený stáva sa automaticky členom zhromaždenia?

Ak je niekto zvolený príslušnými cirkevnými orgánmi za ktorýkoľvek „typ“ člena zhromaždenia (biskup alebo nie biskup), nie je automaticky členom zhromaždenia. Všetky voľby totiž musí potvrdiť Rímsky veľkňaz. Mená zvolených osôb nie sú verejnosti známe, kým ich zvolenie nepotvrdí Rímsky veľkňaz.

6. Sú aj iní účastníci?

Na zhromaždení sa zúčastňujú aj iné osoby, ktoré nemajú titul člena zhromaždenia, t. j. nemajú hlasovacie právo. Ide o **odborníkov** (osoby, ktoré sú v rôznych oblastiach kompetentné v súvislosti s prerokúvanou témou), ku ktorým sa po prvýkrát pripojí niekoľko **facilitátorov**, t. j. odborníkov, ktorých úlohou bude uľahčovať prácu v jednotlivých momentoch zhromaždenia.

Zúčastnia sa na ňom aj **bratskí delegáti**, členovia iných cirkví a cirkevných spoločenstiev.

7. Aký je význam zaradenia osôb, ktoré nie sú biskupmi, medzi členov synodálneho zhromaždenia? Mení sa tým biskupský charakter zhromaždenia?

Svätý Otec 17. apríla 2023 schválil rozšírenie účasti na synodálnom zhromaždení aj na osoby, ktoré nie sú biskupmi (kňazov, diakonov, zasvätených mužov a ženy, laikov a laičky). Toto rozhodnutie je v kontinuite s postupným osvojovaním si konštitutívneho synodálneho rozmeru Cirkvi a z toho vyplývajúceho chápania inštitúcií, prostredníctvom ktorých sa synodalita vykonáva.

Synodu biskupov ustanovil Pavol VI. prostredníctvom *motu proprio Apostolica sollicitudo* (15. septembra 1965) ako „stály zbor biskupov pre všeobecnú Cirkev, ktorý je priamo a bezprostredne podriadený našej moci“, s úlohou radiť Petrovmu nástupcovi, a tak sa podieľať na starostlivosti o celú Cirkev. Pavol VI. však hneď na začiatku dal jasne najavo, že „táto synoda sa ako každá ľudská inštitúcia môže časom ďalej zdokonaľovať“. Potreba tohto zdokonaľovania sa objavila s postupnou recepciou Druhého vatikánskeho koncilu, najmä pokiaľ ide o vzťahy medzi Božím ľudom, kolégiom biskupov a rímskym biskupom.

Do tohto rámca spadá aj apoštolská konštitúcia *Episcopalis communio* (15. septembra 2018), ktorá transformuje biskupskú synodu z udalosti na proces, rozčlenený do troch po sebe nasledujúcich fáz (prípravnej, slávnostnej a implementačnej). Zhromaždenie, ktoré sa pripravujeme sláviť v Ríme v októbri tohto roka, patrí do slávnostnej fázy nadväzujúcej na prvú fázu, ktorá sa uskutočnila prostredníctvom konzultácií s Božím ľudom v jednotlivých cirkvách a následných fáz cirkevného rozlišovania na úrovni biskupských konferencií a kontinentálnych zhromaždení. *Instrumentum laboris*, ktoré bude tvoriť základ práce pre októbrové zhromaždenie, je ovocím tohto procesu načúvania na všetkých úrovniach cirkevného života.

Tento synodálny proces, iniciovaný Svätým Otcom, ktorý je „viditeľným princípom a základom jednoty celej Cirkvi“ (porov. LG 23), bol možný vďaka tomu, že každý biskup otvoril, sprevádzal a ukončil fázu konzultácie s Božím ľudom. Takto bol synodálny proces zároveň aktom celého Božieho ľudu a jeho pastierov ako „viditeľného princípu a základu jednoty v ich partikulárnych cirkvách, utvorených na obraz všeobecnej Cirkvi; v nich a z nich jestvuje jedna a jediná katolícka Cirkev“ (LG 23).

V tejto perspektíve treba chápať rozhodnutie Svätého Otca zachovať špecifický biskupský charakter zhromaždenia zvolaného do Ríma, ale zároveň neobmedziť jeho zloženie len na biskupov, prijímúc za riadnych členov zhromaždenia určitý počet osôb, ktoré nie sú biskupmi.

Toto rozhodnutie posilňuje súdržnosť procesu ako celku a zahŕňa do zhromaždenia živú spomienku na prípravnú fázu prostredníctvom prítomnosti niektorých z tých, ktorí boli jej protagonistami, čím sa obnovuje obraz Cirkvi ako Božieho ľudu, založenej na konštitutívnom vzťahu medzi všeobecným kňazstvom a služobným kňazstvom, a zviditeľňuje sa kruhový vzťah medzi prorockou funkciou Božieho ľudu a rozlišovacou funkciou pastierov. Vďaka lepšej integrácii s prípravnou fázou môže zhromaždenie konkrétne realizovať nádej, že sa „stane výrazom biskupskej kolegiality v rámci úplne synodálnej Cirkvi“ (František, Príhovor k 50. výročiu synody).

Prítomnosť členov, ktorí nie sú biskupmi, teda plní funkciu živej spomienky, a nie funkciu zastupovania. Týmto spôsobom špecifický biskupský charakter synodálneho zhromaždenia nie je dotknutý, ale je skôr potvrdený. Svedčí o tom predovšetkým pomer účastníkov biskupov a tých, ktorí nie sú biskupmi, ktorí tvoria menej ako 25% z celkového počtu členov zhromaždenia. Predovšetkým to však dokazuje spôsob, akým sú tieto osoby určené: v skutočnosti nie sú volené nejakým *demos* (ľudom) alebo *coetus* (spoločenstvom), ktorého zastúpenie by prevzali, ale sú menované Svätým Otcom na návrh orgánov, prostredníctvom ktorých sa realizuje biskupská kolegialita na úrovni kontinentálnych oblastí, pričom prítomnosť týchto osôb je zakorenená v rozlišovaní pastierov.

Zhromaždenie bude mať príležitosť zamyslieť sa nad konkrétnymi skúsenosťami, ktoré získa, s cieľom sformulovať návrhy, ako postupovať v budúcnosti.